

Wychowawcza rola zabawy w rozwoju dziecka przedszkolnego

Zabawa jest potrzebna do prawidłowego rozwoju dziecka. Jest podstawową formą działalności dziecka. W trakcie zabawy dziecko zdobywa pierwsze wiadomości o świecie i wzbogaca ciągle swoją wiedzę, wyraża uczucia i pragnienia, daje upust swojej wyobraźni. Zabawa daje również możliwość rozładowania napięć nerwowych.

Zabawa to nie tylko „wypełniacz czasu”. Zabawa uczy dziecko funkcjonowania w społeczeństwie i rozwija więzi emocjonalne oraz buduje zdrowe relacje.

Rozróżnia się 6 podstawowych typów zabaw, które pozwolą lepsze zrozumienie zasad „nauk przez zabawę”

- **manipulacyjne** – polegające na obcowaniu z różnymi przedmiotami, manipulowaniu nimi, dotykaniu, oglądaniu, turlaniu, rozwijaniu słuch czyli takiehu i dotyku.

- **konstrukcyjne** – są naturalnym rozwinięciem zabaw manipulacyjnych, wspomagają kreatywność, spostrzegawczość, skupienie uwagi i zmysł obserwacji.

- **tematyczne** – czyli takie w których dziecko naśladuje czynności zaobserwowane w otoczeniu. Należą do nich zabawy w sklep, gotowanie obiadu, szkołę.. Czynnościom tym często towarzyszą monologi lub dialogi. Są bardzo ważne dla rozwoju i angażują wszystkie funkcje fizyczne i psychiczne.

- **rytmiczno-ruchowe** – to zabawy wspierające aktywności, koordynację i siłę dziecka. mogą być przedmiotem przyjaznej rywalizacji i elementami wzmocnienia wiary w siebie.

- **badawcze** – to wszelkiego rodzaju aktywności pozwalające na odkrywanie świata i rządzących nimi praw. To najbardziej oczywisty przykład zabaw powiązanych z nauką.

- **dydaktyczne** – czyli o wartościach kształcących.

Zabawa to nauka radzenia sobie z frustrującymi sytuacjami, porażkami i trudnymi zadaniami, koniecznością kompromisu i trudnymi emocjami.

Wiek przedszkolny to wiek zabaw i zabawek. Zabawka powinna dziecko inspirować, powinna określać i ukierunkowywać zabawę.

W jaki sposób wybrać zabawkę dla dziecka?

Oferta zabawek jest duża, kuszą kolorem i dźwiękiem. Jak w tak dużej reklamie dokonać dobrego wyboru?

Dobra zabawka, która zawsze rozwija to taka, która pobudza do aktywności. Zabawki masowe zazwyczaj dostarczają dziecku gotowych rozwiązań i czynią je biernymi. Im natomiast prostsza zabawka, tym bardziej pobudza do zabawy.

Zabawki grające, świecące, poruszające się są dla dziecka atrakcyjne tylko przez chwilę.

Dzieci w wieku przedszkolnym lubią odzwierciedlać różne treści świata dorosłych. Tematyka i treści zabaw dziecięcych wywodzi się z ich doświadczeń. Dlatego też dzieci powinny mieć zabawki pozwalające na realizowanie w zabawie tematów z życia codziennego i obowiązków w rodzinie, w pracy i w różnych zawodach. Jednak działanie określonej zabawki nie powinno ograniczać się do przekazywania jedynie wzorów lecz powinno kształtować czynną postawę współtworzenia i rozwijającą wyobraźnię twórczą.

Dostarczając dziecku zabawkę będącą wierną kopią określonego przedmiotu nie dajemy mu możliwości wyboru.

Doświadczenie zdobyte w zabawach przy użyciu właściwych zabawek podnoszą aktywność dziecka na wyższy poziom i stanowią psychologiczne warunki dojrzałości do nowej formy działalności jaką jest podjęcie nauk w szkole.

Opracowała Barbara Tyla

Lit.:

1. Bogdanowicz Z. „Zabawy dydaktyczne dla przedszkoli”
2. Brzezińska A., Byrtow M. „Psychologiczne problemy edukacji przedszkolnej”
3. Bujak „Zabawki w Europie”
4. Piaget „Rozwój ocen moralnych dziecka”